

Já jsem Marie

Březen 1944

„*Schnell, schnell! Vypadněte z toho vlaku! Okamžitě!*“ Řev vojáku a štěkot rozzuřených vlčáku se rozpínal kilometry daleko společně s neuvěřitelně štiplavým smradem. Nikdo z nevinných lidí, nemělo ani tušení, že je to jejich poslední svobodné nadechnutí, jejich poslední polibek se svojí ženou, poslední pohled na svoje děti. Jenom Helena, osmnáctiletá československá židovka hluboko ve svých myšlenkách tušila, že dvoudenní cesta bez jídla, čisté vody a spánku mezi umírajícími lidmi není to nejhorší, co ji čeká na místě, které bylo ztělesněním zla.

Jako prvního z transportu násilím vytáhli starého pána, kterého před očima jeho malých vnoučat zbili obuškem, jejich uspokojení při násilím v Heleně zbudilo vztek, s kterým nedokázala nic dělat, jen stát a se slzami v očích přihlížet, jak se nemohoucí člověk svíjí bolestí v kaluži své vlastní krve. Sužoval ji strach, nevěděla, jak má ochránit své sestry, svou maminku. Než se ale stihla vzpamatovat, jejího otce už odváděli k ostatním mužům. Helena se k němu rozeběhla, ale místo objetí od svého milovaného otce, dostala ránu do břicha. „*Židovská špino*“. Ozvalo se od jednoho esesáka.

Helenu umístili do stejného baráku, ve kterém už dva roky trpěla její dávná přítelkyně Marie. Naposledy se viděly ve škole, netušily však ani jedna, že jejich další setkání bude právě v Březince. Marie s Helenou totiž selekci Mengeleho přežily, jejich rodiny ne. Heleny matka byla zdravá, krásná žena, ale o její smrti rozhodly její tříletá děvčátka, která vedla za malé ručičky vedle sebe. Helena šla před nimi, a to jí zachránilo život. Nevěděla, že při rozdělení se její matka se sestrami dostaly do plynu, a ona dostala šanci na život. Nestihla se s nimi ani rozloučit, políbit, obejmout, oddělili ji od toho nejdražšího, co měla. Je absurdní, že o životě tolika lidí rozhodly jejich děti, věk nebo jen barva vlasů. Že o straně života či smrti rozhodl člověk, který je neznal, který nevěděl, co dělají, a jaké mají plány do budoucna. Heleny tatínka, tak jako jiné muže, kteří podle nich nebyli schopni vykonávat svojí práci, čekal stejný osud. Plyn, smrt, komín a popel.

„*Heleno? Heleno si to ty?*“ Ten strach v očích, co měla, když uviděla Marii, která se už dva roky v zrcadle neviděla. Podle Heleny vypadala jako chodící kostra, bez duše, života a jiskry, byla jen schránkou plnou bolesti se vzpomínkou na minulý život. „*Proboha! Co to s tebou udělali?*“ To ještě nevěděla, že za pár měsíců skončí jako ona ... Ten večer, co se potkaly, trvala jejich konverzace hodiny, neboť byly spolužačky a měly si tedy mnoho co říct. Marie ji vyprávěla, jak se do tábora dostala, co se stalo s její maminkou a tatínkem. Ona ji zase povídala, jaké to měla a co se stalo při selekci. Myslela si, že její rodina pořád žije. Marie neměla srdce ji říct pravdu do doby, než přišla ona otázka. „*K čemu se používají ty komíny, kde se pořád bere ten smrad a popel?*“ Nevěděla, co ji má odpovědět, ale upřímná být musela. „*Ten kouř i popel jsme a budeme my a ten komín? To je naše cesta do nebe, Helenko.*“ Oči se Heleně zahruly slzami, její obličej se změnil, a už nikdy nebyla stejná jako před jejím příchodem do lágru. Nikdy už o jejich rodinách nemluvily. Od jejich setkání byly stále spolu, měly jedna druhou, Marie věděla, jak to tady chodí, a tak věděla, že mít někoho k sobě, je možnost přežít. Heleně vysvětlila, co musí znát a vědět, že musí mít svoji nádobku na jídlo, svoji lžičku, jinak bude o hladu a hlad zde znamenal jistou smrt. Musela vědět, že při jídle musí jít až mezi posledními, jinak z té tekutiny ze shnilých slupek dostane jen řídkou vodu. Její první jídlo, kdy ke snídani dostala černou tekutinu, která zase měla imitovat kávu a pilinový chleba, který ji dřel patro tak, že nebyla schopná polykat, jí příliš nechutnalo, ale řídila se Mariiným pokynem jíst

vše, co může. Občas to končilo tak, že hladem byly nuceny jíst bláto, kterého bylo v Osvětimi a Březince více, než dost. Za dva roky v lágru už máte nějaké kontakty a občas se vám zmáкло dostat na svoji stranu vašeho kápa, nebo nějakého esesáka, samozřejmě za úplatek, což bylo mýdlo, cigarety, peníze nebo dokonce i diamanty. Všichni tady byli zaprodaní, takže jste si mohli lehce podplatit toho, koho jste potřebovali, ale i na to jste museli mít cvik a museli jste vědět, u koho si to dovolit a u koho ne. Díky Mariiným kontaktům mohla Helena dostat práci, kterou tady chtěly dělat všechny ženy, práci v Kanadě. Kanada byla část lágru, ve které se přebíraly věci, majetek a balíčky vězňů, kteří právě přijeli. Každý jeden den v Kanadě probíhal stejně. Jeho koloběh vypadal asi takto – nový transport, nové kufry, věci, oblečení, majetek. Vězni šli na selekci a jejich věci byly poslány na selekci, svoje věci ale už nikdy neviděli, stejně tak, jako svoje děti. Ženy, které zde pracovaly, měly za úkol věci přebírat, párat a né si je brát, ale občas byla příležitost něco si vzít, ať už oblečení, jídlo nebo něco na úplatek. Museli jste to ale dělat opatrně, nebrat toho moc a dobře to schovat, jinak vás chytil kápo, při horším esesák. Kolikrát byla žena za chycení bičována nebo rovnou zastřelena, tak či tak, chycení znamenalo smrt. Helena byla Marii vděčná, že ji dostala do Kanady, a Marie byla ráda, že má někoho, komu může věřit, protože najít si někoho k sobě, bylo těžké. Marie a Helena se staly nerozdělitelnými, chránily se navzájem a staly se rodinou.

Květen 1944

Po dvou měsících si Helena na život v koncentráku zvykla, už ji ani tak často Marie neslyšela plakávat po rodičích a sestřách. Byl květen, sluníčko svítilo, ale s Osvětimí a Březinkou to ani nehlo, tam byla zima pořád. Jeden den si Helena při práci pozpěvovala, dělávala to celkem často. Nádherně zpívala, ve škole dokonce chodila do sboru nebo do školního divadla. V tomto měla štěstí, byla krásná, milá a nádherně zpívala, díky tomu měla okolo sebe spoustu chlapců, ale Helenu to nikdy nijak nedostalo do rozpaků. Holky ve škole ji toho záviděly tolik, že by mě zajímalo, co by ji záviděly tentokrát, kdyby ji tam viděly. Všechny ji při práci poslouchaly a aspoň na chvíli cítily teplo domova. Nebyly ale jediné, kterým se Helenino zpívání líbilo, ten den totiž chodili na kontrolu vedoucí tábora. Zastavil se ve dveřích místnosti baráku, ve kterém pracovaly. „*Ta, která zpívala ať udělá krok vpřed.*“ Helena poslechla a vykročila pravou nohou. V Marii zatrnulo, bála se, co s ní udělají. „*Číslo, jméno, blok.*“ Helena byla podivuhodně klidná, podívala se na vysokého esesáka, ani jednou při tom nezaváhala. „*34 675, Helena, blok 6.*“ V místnosti bylo úplné ticho, všechny čekaly, co bude, co se stane a co udělají s Helenou. Vzal ji za rameno a odtáhl ji ven, všem ostatním nařídil dál pracovat. Marie na ni nemohla přestat myslet, bála se, co s ní je, bála se, že zase někoho ztratila. Večer, když už ležela, si za ni někdo přilehl. „*Pssst, spíš?*“ Hned poznala, kdo to je. Helena! „*Co se stalo? Co s tebou udělali? Ublížili ti?*“ Helena jen zakroutila hlavou, že ne a přiložila si prsty k ústům, ukázala, že má být potichu. „*Ne, běž teď spát, zítra ti vše řeknu.*“ Marie cítila nepopsatelnou úlevu, že se ji vrátila. Druhý den při práci Marii vyprávěla, co se stalo, kam ji vezli a co jí řekli. „*Vzali mě do domu nejvyššího představitele tábora, za Hessem, tak krásný dům jsem nikdy neviděla. Přivedli mě až k němu, chtěl, abych mu zazpívala.*“ Marie nevěřila, co slyší. Ten nácek chce, aby mu zpívala židovka? Koukala na ni zmateně, ale ona pokračovala. „*Líbilo se mu, jak zpívám, a tak mi nařídil, že budu každý den zpívat při večeři.*“ Marie na ti vytřeštila oči. „*Co to je za drzost!? Z tvé rodiny a dalších lidí udělají doslova polena na podpal, a ještě budou chtít, aby si jim zpívala?! Nacistický hovada!*“ Ukončila svůj monolog Marie. Ted to byla Helena, která měla vytřeštěné oči. Musela to ale udělat, jinak by si poleno udělali i z ní. Několik týdnů tam chodila, vždy, když skončila s prací. Z jeho domu chodila vždy pozdě, až všechny baráky spaly. Po nějaké době si Marie všimla, že Helena začala plakat vždy, když přišla. Nikdy se ji na to nezeptala, ale domyslela si, že jen zpěv v tom nebyl. Takhle vysocí náckové byli

známí tím, že si vybírali hezké ženy a znásilňovali je, Marie byla tedy přesvědčena, že to byl i případ Heleny.

Červen 1944

Jeden červnový večer se vrátila ze své noční práce, ale tentokrát neplakala. Bylo to zvláštní, protože skoro tři týdny v kuse plakávala každou noc. Marie si všimla, že se celý týden u práce usmívá a vypadá šťastně. Ted si asi klepete na čelo, jak by někdo mohl v koncertáku vypadat šťastně, ale Helena tak vážně vypadala. Jako by zapomněla, že ztratila celou rodinu, jako by zapomněla, že už čtvrt roku nejedla, jako by zapomněla, co se tady děje. Marie na ni byla našťvaná, nechtěla, aby se usmívala na místě, kde zavraždili a týrali tolik lidí. Když ji ale řekla důvod jejího úsměvu, začala ji v hloubě duši nenávidět. „*Víš, no víš, já se asi zamilovala.*“ „*Zamilovala?*“ Nevěřicně ji sledovala. „*Na tomto místě žádná láska není Heleno, zbláznila ses?*“ Řekla si Marie v duchu. „*Poznala jsem ho, když mi k zpívání přišel hrát na klavír, měl tak okouzující úsměv.*“ Nevím, co dál řekla, ale ve zkratce vám to vysvětlím. Helena se zamilovala do syna dvou vysoce postavených nacistických vojáků, Leona. Jeho rodiče byli prasata, vraždili a užívali si bolest jiných lidí. Helena se zamilovala do vraha své rodiny. Hrozně se ten večer pohádaly, Mariina nenávist se prohlubovala a prohlubovala. Nechácala, jak by mohla milovat někoho z nich. Helena se snažila ji přesvědčit o tom, že on takový není a odsuzuje to, co se zde děje, Marie tomu ale nevěřila. Přece by něco jinak udělal! Ted už by ale věděla, že nemohl udělat vůbec nic. Několik týdnů se scházeli potají, vždy v noci, aby je nikdo neviděl, protože kdyby je chytili, znamenalo by to jasnou smrt. Leon měl některé vedoucí bloku a kápa podplacené, takže scházet se nebyl zas takový problém. V bloku, ve kterém Marie s Helenou bydlely, to věděla jen ona, ale s rozhodnutím její kamarádky nesouhlasila a odsuzovala ho. Od té doby se hádaly častěji a častěji, vždy, když se Helena vytrácela z baráku. Po nějaké době ji Marie nemohla už ani přijít na jméno, vždy se ji ale snažila bránit nejvíc, jak to šlo. Marie se bála, že je chytanou, že na ně někdo přijde, nebo, že ho Helena přestane bavit, že si na zábavu si najde jinou židovku a Helenu nechá vyletět komínem. Po nějaké době si Marie zvykla, že se její kamarádka stýká s někým takovým, jen o tom spolu nemluvíly. Takhle se Helena a Leon stýkali celý jeden měsíc, celý červen, až se jeden den s něčím svěřila Marii.

Červenec 1944

Ten den byl jeden z červencových, už i v Březince bylo tepleji, a tak se po ranním nástupu Marie s Helenou procházely kousek od svého baráku. Helena byla celá zamklá, jako by před Marií něco tajila. „*Heleno, co to s tebou je?*“ Helena se smutně pousmála. „*Musím ti něco říct, ale musíš mi slíbit, že mi to nebudeš rozmlouvat a hlavně, že to nikomu neřekneš.*“ Marie přikývla na její podmínky a dál ji poslouchala. „*Plánujeme s Leonem utéct.*“ Zbláznila se?! Utéct?! Z tohoto pekla?! „*Heleno! Co vás to napadlo! Odtud nikdo nikdy neuteče.*“ Marie doufala, že jí to dojde, že je to špatný nápad a že jí dokáže přesvědčit, ať neutíká. „*To teda ne, Wetzlerovi a Vrbovi se to povedlo!*“ Marie sice slyšela o útěku Alfreda a Rudolfa, ale slyšela i o tom, co se stalo jejich spoluvězňům. „*Seš blázen, to se přeci nemůže povést, akorát jdeš smrti naproti, a přivedeš ji i mezi nás! Seš sobecká a myslíš jen na sebe!*“ Helena na Marii jen koukala, Marie ale pokračovala. „*Řekl ti ten tvůj, co se stalo ostatním, co s tím měli něco společného? Nebo jen byli ve špatný čas na špatném místě? Neřekl, co?! Chce nás všechny zabít, a ty si myslíš, že je hrdina!*“ Helena se jen otočila a odešla do baráku. Marie za ni nešla, jen její nenávist Helenu dál pronásledovala. Zbytek dne už spolu nepromluvíly. Večer, když se Helena přikradla do baráku z jejího nočního rande s Leonem, si lehla jinam, a to se dalších pár

dní opakovalo. Nebavily se spolu, nechodily se procházet, potkávaly se jen v Kanadě. Jeden večer si ale Helena přišla za Marii lehnout, natáhla se k ní a zašeptala ji do ucha. „*Zítرا večer už tady nebudu. Děkuji, že ses o mě postarala a vynahradím ti to. Doufám, že nezradíš náš slib. Opatruj se.*“ Marie ji nic neřekla, nerozloučila se, ale v duchu ji toho říkala spoustu. „*Jak mě tady může nechat? Beze mě by chcipla a její vděk se projevuje tím, že mě tady samotnou nechá chciplout? To teda ne, tohle mi nemůže udělat.*“

Další večer se Helena už nedostavila, Marie věděla, co se stalo a se strachem čekala, co se bude dít na nočním nástupu. Věděla, že bude první, na kterou ukážou, první, u které si budou myslet, že něco ví a měli pravdu. Byla to ona a o svůj život, se bála právem. „*Vypadněte z baráku, okamžitě, nástup, pohněte vy židovské nicky!*“ Marie vyběhla ven jako všechny její spoluvězenkyně. Začalo se počítat a Marie prosila všechny anděly, ať si nevšimnou, že jedna vyhublá židovka chybí. Zastavili se při jejich bloku, bylo to tady. „*34 673, 34 674, 34 675!*“ Nikdo z řady nevystoupil. „*Říkám 34 675! Neumíte poslouchat?! Měli byste dostávat víc přes hubu, ať víte, jak se chovat!*“ Když esesák Helenino číslo zopakoval vícekrát, došlo jim, že Helena zmizela. Celým táborem se začaly ozývat sirény, řev a zmatek. Esesáci stříleli kolem sebe, do baráků, do lidí, všude, kam je napadlo. Z bloku, kde bydlela Marie a Helena, zastřelili 8 žen. Uzavřeli celý tábor a všichni vězni museli stát v pozoru do té doby, než ji najdou. Nebyl to vůbec přívětivý den k nějakému stání. Byla moc velká zima na to, že byl červenec. Pršelo tak silně, že nestačili ani mrkat, foukal tak studený vítr, že jejich těla byla promrzlá na kost. Někteří to nevydrželi a upadli na zem, zvednout se však už nestihli, neboť kulka jim projela hlavou. Jediný blok, který poslali do svého baráku, byl ten, ve kterém žena chyběla. Marie řev, střelbu a štěkot psů nevydržela. Proč by měli umírat neviní lidé kvůli tomu, že utekla jedna sebestředná zamilovaná holka s esesákem, který je vrah. Marie bez rozmýšlení vedla své kroky k jednomu esesákovi, který je měl hlídat. Esesák k Marii stál zády, když uslyšel kroky, zprudka se otočil. Nebyl to muž, byla to noční můra všech vězňů. Ingrid. Ingrid byla krásná žena. Spoustu lidí tvrdí, že to byla nejkrásnější žena, kterou kdy viděli, pod maskou krásy se ale schovávala nemilosrdná sadistická bestie, která si nebrala servítky vůbec s ničím. „*Co chceš?*“ Zeptala se velmi podrážděně. „*Vím, kde je.*“ Ingrid kývla hlavou přímo ke dveřím od jejich baráku a vyvedla Marii ven, kde se ocitla se lidských jatkách, nucena chodit v kalužích lidské krve. Ingrid dovedla Marii až k Hessovi. Marie věděla, že není cesty zpět, buď musela zradit svoji přítelkyni, nebo se koukat na desítky mrtvých kvůli ní. Emoce se v ní praly, část jí Helenu nenáviděla za to, že ji nechala samotnou a vybrala si esesáka místo ní, nechala kvůli jejich bizarní lásce zabít desítky možná i stovky lidí. Hess měl krásný dům, nikdy takový neviděla, bylo tam spoustu jídla a tepla, hlavně tepla. Teď už nebylo cesty zpět. „*Helena utekla s vaším vojákem, s Leonem, poznali se tady u Vás, ve Vašem domě.*“ Hess ztuhl, nemohl si dovolit, aby židovská coura utekla s velitelem SS a veřejnost se dozvěděla o jeho masovém vyvražďování. Navíc to pro něj bylo velmi osobní, neboť Leon byl synem jeho blízkých přátel. Marie se přiznala, že o všem věděla, za což dostala 20 ran obuškem za nenahlášení. V táboře prohledávali každou díru, skulinku i barák až je po dlouhých hodinách našli schované v autě se dřevem, který měl za hodinu opustit tábor. Stačila by hodina a Leon s Helenou by utekli z pekla. To ale ještě nevěděli, že právě peklo je teprve čeká.

Hess věděl, že je jen tak zabít, by pro ně bylo spíše vysvobozením. Chtěl, aby Leon za svou troufalost a neoddanost Třetí říši trpěl. Helenu za vlasy odtáhli asi do kilometru vzdáleného domu, kde ji začali vyslyšet. Leon jejímú výslechu musel přihlížet. Věděli, že kdyby fyzicky ubližovali jemu, ani zdaleka se to nevyrovná bolesti, kterou cítil při nesnesitelnému řevu své milenky, kterou cítil při pohledu na její zmlácený, krvavý obličej. Helenina krev stékala po celém jejím těle. I když viděli, že jen bezvládně sedí na židli, nepřestali a dál ji mlátili. „*Tahle židovská coura si myslela, že nám uteče, jo?*“ Jejich smích se ozýval přes celou místnost. „*Poček, ty už si udělal dost, podej mi ten obušek, taky si chci buchnout.*“ V jejich divadle je přerušila pravá ruka Hesse. „*Nechte ji už, potřebujeme ji živou.*“ Esesáci

poslechli rozkaz. Helena pořád žila, byla silná a vytrvalá, tudíž prodlužovali její utrpení co nejdéle mohli. Stát a chodit už však nemohla. Chytili ji za ruce a za hry táborské kapely ji přivlekli až na nástup, kde bez pohnutí stáli ostatní. Hodili ji do bláta před všemi, aby ještě více prohloubili její bolest a stud. Byla odstrašující případ pro všechny, kteří by měli tu drzost a pokusili se utéct. „*No jen se na ni podívejte, na hrdinku! Všichni na ni koukejte! Kdo uhne pohledem skončí, vedle ní!*“ Po zhruba hodině, kdy Helena ležela zmlácena v dešti, obalená blátem, přivedli Leona. Sice neměl ani šrám, to nejhorší ho ale čekalo. V ruce držel zbraň, kterou měl zastřelit svoji lásku, svoji Helenu. Helena sebrala všechny svoje síly a pohlédla do Leonových očí. Nemohl ale poznat, jestli pláče, neboť oči měla plné krve. Byli uprostřed všeho, uprostřed pekla, poslední sekundy se jim odpočítávaly. Leon to ale nezvládl, nemohl to udělat. Při každém „*Ne*“ dostal kulku náhodný člověk v nástupu. Věděli, jak nejlépe ho týrat, věděli, jak ho zlomit. Po páté kulce to nevydržela ani Helena, a ze svých posledních sil se vyhrabala na kolena, natáhla se po zbrani, kterou Leon držel, a přiložila si ji k hlavě. „*To je v pořádku lásko, udělej to. Čeká na mě maminka s tatínkem, budu konečně s nimi.*“ Leon se nedokázal Heleně dívat do očí, nedokázal si odpustit, že ji nezachránil, že neudělal víc. „*Miluji tě, Leone.*“ V moment, kdy to dořekla, začala zpívat židovskou píseň. Ostatní vězni se k ní přidali, načež němečtí vojáci začali střílet. Pak už byl slyšet jen výstřel Helenině smrtelné rány, její bezvládné zmučené tělo padlo k zemi. Déšť smýval krvavé stopy a očišťoval její duši. Leon spáchal sebevraždu a jeho tělo dopadlo vedle jejího. Splnilo se jim aspoň jedno, až do smrti. Helena umřela bez toho, aby věděla, že jediný člověk, kterého měla, ji zradil. Jediný člověk, kterému věřila. Její přítelkyně, její Marie.

Já jsem Marie.

Příběh dvou milenců, kteří nedostali šanci na svoji lásku, napsala Marie jako svoji zpověď. Jako přiznání k tomu, co udělala, neboť nemohla žít s tím, co Heleně provedla. Marie spáchala sebevraždu, skočila do drátu s elektrickým proudem. Zpověď, kterou napsala, našli při osvobození tábora schovanou v jednom z baráků v Osvětimi. Dnes zápis slouží jako důkaz Osvětimských hrůz a bezcitnosti nacistických vojáků.

Celý příběh, i s konečnou promluvou, je moje autorské dílo. Použití některých skutečných jmen dané doby, má přispět k autentičnosti a lepšího vžití do příběhu Heleny a Marie. Tímto příběhem jsem chtěla poukázat na krutost a těžkost doby druhé světové války, ale také na příběh lásky, odvahy, lidské síly a zrady, které si lidé procházeli dennodenně.

Děkuji.